

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΡΠΟΥ

ΤΟ ΕΑΡ

(PAUL BOURGET) ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑΙ

Η ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΥΑΣΝΑΙΑ ΠΟΛΙΑΝΑΣ

Ο ΚΑΘΗΡΑΜΕΝΟΣ ΝΑΥΤΗΣ

ΧΕΙΜΩΝ ΤΟΥ 1386-1387

ΔΙΑΠΟΚΡΕΩ ΕΝ ΕΠΤΑΝΗΣΩ
ΚΑΙ ΙΔΙΑΙ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΙ

ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΛΛΗ, ΟΡΕΞΙΣ ΚΑΛΗ

ΛΟΙΤΑ ΑΚΙΔΙΑ
ΔΙΗΓΗΜΑ ΠΑΣΧΑΛΙΝΟΝ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΡΠΟΥ

Α'.

Εἶχον οἱ ἀρχαῖοι κορινθιακὴν σταφίδα;

Ὅταν τις ἐγκαταλείψῃ ὀπισθέν του τὸν Ἴσθμὸν τῆς Κορίνθου, καὶ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου πορευόμενος εἰς Πάτρας διασχίξῃ τὴν ἀρχαίαν Σικυννίαν καὶ Ἀχαΐαν, σήμερον καταφύτους ἐξ ἀπεράντων συνεχῶν ἀμπελώνων τῆς σταφίδος, πρώτη ἰδέα προσβάλλουσα αὐτὸν εἶναι, ὅτε ἤρχισε ζῶν ἡ σταφὶς ἐν Ἑλλάδι καὶ πόθεν ἐξῆλθε τὸ εὐεργετικὸν τοῦτο προϊόν, τὸ ὁποῖον οὐδεμία ἄλλη τῆς γῆς χώρα παράγει, κυρίως δὲ, ἐὰν οἱ ἀρχαῖοι εἶχον σταφιδοκαρπὸν.

Εἰς ἐμὲ ἡ ἰδέα δὲν ἦτο νέα, διότι, ὡς γνωστὸν, ἀπὸ τοῦ 1860 δημοσίως παρακολουθῶν ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ τε ἐμπόριον καὶ τὴν κατανάλωσιν τῆς σταφίδος, εἶχον σχηματίσει τὰς ἐπομένους πεποιθήσεις:

1) Ὅτι ὅλγοι τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων τῆς σταφίδος ἐν Ἀγγλίᾳ ἠδύναντο νὰ διαφύγῃ τὴν χρεωκοπίαν, ἐὰν δὲ διεξέφευγον αὐτήν, κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον θὰ ἦσαν ἐτοιμώτεροι. Ἐννοῶ τοὺς ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν κλάδον τοῦτον τοῦ ἐμπορίου περιωρισμένους. Καὶ τοῦτο διότι δὲν ἐπώλουν, οὔτε δύνανται μέχρι σήμερον εἶναι νὰ πωλήσωσι κατ' εὐθείαν εἰς τοὺς ἀναλωτὰς, τουτέστι τὸν ἀγγλικὸν λαόν.

2) Ὅτι ὅσον οἱ ἐμποροὶ οὗτοι πολλαπλασιάζονται ἐν Ἀγγλίᾳ μετὰ μικροτέρων κεφαλαίων, τόσοι δὲ σταφιδοκαρπεὶς θὰ υποτιμᾶται ἐκεῖ καὶ τόσοι ἡ ἐμπορικὴ πίστωση τῶν τοιούτων θὰ ἐλαττωθῇ, τόσοι οἱ σταφιδοκτῆμονες οἱ ἐξαποστέλλοντες τὴν σταφίδα τῶν εἰς αὐτοὺς θὰ ὑπόκεινται εἰς μεγαλειτέρας κλοπὰς καὶ ζημίας εἰς τὴν πώλησίν της, καὶ τόσοι ἡ ἰδιοκτησία αὐτῇ θὰ γίνεται ἐτησίως προβληματικωτέρα πρὸς τοὺς δυστυχεῖς σταφιδοκτῆμονας.

3) Ὅτι ἡ ἀπεριόριστος φυτεία θέλει φέρι δυσαναλογίαν μετὰ τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς καταναλώσεως, ἥς τὸ ἀποτέλεσμα ἐστὶν, ὅτι τὸ περίσσευμα ἢ ἐπρεπε νὰ χρησιμοποιηθῇ εἰς ἄλλον κλάδον τοῦ ἐμπορίου εἰς ἀναλόγους τιμὰς τοῦ ποσοῦ τοῦ ἀγοραζομένου παρὰ τῶν Ἀγγλῶν διὰ τροφὴν, ἢ προτιμότερον νὰ ἐρρίπτετο εἰς τὴν θάλασσαν, πρὶν νὰ γίνῃ αἷτιον ἀπελπισίας ἢ καταστροφῆς τῶν σταφιδοκτῆμόνων διὰ τῆς εὐώνου εἰσαγωγῆς του εἰς ἄλλας χώρας.

4) Ὅτι μία κυβέρνησις, ἔχουσα τοιοῦτον μονοπώλιον πλοῦτον δωρηθέντα παρὰ τῆς φύσεως εἰς μόνην αὐτήν, εἶναι ἡ μόνη δυναμένη ἐπωφελῶς νὰ τὸν χρησιμοποιήσῃ πρὸς ὄφελος καὶ ἀσφάλειαν ἀμφοτέρων, τοῦ τε παραγωγοῦ καὶ ἀναλωτοῦ, συγχρόνως δὲ καὶ πρὸς πλουτισμὸν τῆς, πλουτούσης, οὐχὶ ἐκ τῶν μεριδίων τοῦ παραγωγοῦ καὶ ἀναλωτοῦ, ἀλλ' ἐκ τῶν μεριδίων διακοσίων τὸ πολὺ ἐμπόρων, μεσιτῶν, το-

κογλύφων και κερδοσκοπών της Ελλάδος, και πενήτωνται το πολύ παραληπτών εμπόρων και εμπορίσκων Ἑλλήνων της Ἀγγλίας, κυρίως δέ, ἐξ ἐκείνων τῶν μεριδίων τοῦ λέοντος τῶν μεσιτῶν, εμπόρων και δύο ἢ τριῶν βαθμῶν μεταπρατῶν και παντοπωλῶν Ἀγγλῶν.

Σκεπτόμενος ταῦτα, ἐζήτησα κατὰ πρῶτον να πληροφορηθῶ, ποία ἄλλη χώρα παράγει σταφιδοκαρπὸν, ἐὰν ἄλλοι ἐπειράθησαν τὴν παραγωγὴν της εἰς τὰς διαφόρους τῆς γῆς ζώνας, ἐὰν ἦτο γνωστὴ εἰς τοὺς ἀρχαίους, εἰς ποίαν ἐποχὴν κατὰ πρῶτον ἀναφάνη ἐν Ἑλλάδι, πότε δὲ και παρὰ τίνων ἤρξατο ἡ πώλησις αὐτῆς εἰς Ἀγγλίαν και ἐπίλοιπον Εὐρώπην, και ἀν ὁ σταφιδοκαρπὸς οὗτος ἄλλοτε ὑπῆρξε μονοπώλιον εἰς τὰς χεῖρας τῶν κατόχων του.

Ταῦτα, φρονῶ, εἶναι ζητήματα ἐνδιαφέροντα σήμερον μυριάδας Ἑλλήνων, ἀν ὅχι τὸ Πανελλήνιον φρονῶ δέ, ὅτι οὐδεὶς μέχρι τοῦδε Εὐρωπαῖος ἢ Ἑλλην ἐγράψε περὶ αὐτῶν.

Ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες δὲν εἶχον κορινθιακὴν σταφίδα, τοῦτο εἶναι ἀναντιρρήτον, διότι ὁ Παυσανίας ὁ περιηγηθεὶς τὴν Ἑλλάδα 200 ἔτη μετὰ Χριστὸν και δού; τὰς λεπτομερεστεράς περιγραφὰς τῶν Πατρῶν, Αἰγίου και ἄλλων πόλεων τῆς Ἀχαΐας και Σικυωνίας, ἀνωθεὶ τῶν ὁποίων σήμερον ὡς ἀπέκλινται πρᾶσινοι τάπητες εἶναι ἐξηπλωμένοι οἱ ἀμπελώνες τῆς σταφίδος, δὲν ποιεῖ τὴν ἐλαχίστην μνείαν αὐτῆς. Ὁ κ. Στέφανος Θωμόπουλος, πρὸ πολλοῦ πολυμύχως καταγινόμενος εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς τοπογραφίας και περιγραφῆς τῶν ἀρχαίων και νέων Πατρῶν, καθὼς και τοῦ Αἰγίου, ὅστις δὲ ἤδη ἐδημοσίευσεν τὸ πρωτότυπον και πολύτιμον σύγγραμμά του, ἀναφέρει, ὅτι ὁ Ξενοφῶν εἰς τὴν Κύρου ἀνάδοκιν ποιεῖ μνείαν τῆς σταφίδος. Πραγματικῶς, ὁ Ξενοφῶν λέγει: ἀνταύθα εἶχον πάντα τὰ ἐπιτήδεια, ὅσα ἔστιν ἀγαθὰ, ἱερεῖα, σίτον, οἶνους παλαιούς εὐώδεις, ἀσταφίδας, ὅσπρια παντοδαπὰ» (α). Ἀλλ' ἡ λέξις ἀσταφίς ἢ σταφίς δὲν διερμηνεύει τὴν πρὸ τετρακοσίων ἐτῶν βαπτισθεῖσαν παρὰ τῶν Ἀγγλῶν κουρραντιὰ (currants), και παρὰ τῶν Γάλλων ὀνομασθεῖσαν πολὺ ὑπερώτερον raisin de Corinthe, σταφίς τῆς Κορίνθου.

Ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶχον σταφίδας και ἀσταφίδας και σταφίδια, οὐδεμία ἀμφιβολία, διότι και ὁ Ἱπποκράτης καλεῖ τὸν δυνατόν οἶνον τὸν κατασκευαζόμενον ἐκ σταφίδος, σταφιδίτην, και ὁ Διοσκουρίδης ἀναφέρει πως μετέβαλλον τὰς σταφυλάς εἰς σταφίδια, και ὁ Θεόκριτος ἐπίσης μεταχειρίζεται τὴν λέξιν σταφίς. Ἀλλ' αἱ λέξεις αὗται ἐμφαίνουσι τὰς πολυειδεῖς ἐκ σταφυλίων κατασκευασμένας σταφίδας τῆς Εὐρώπης και Ἀσίας, οὐχὶ δὲ τὴν ἡμετέραν ἑτερουσίαν κορινθιακὴν σταφίδα.

Ἡ πηγὴ τῆς κορινθιακῆς σταφίδος εἶναι τόσον μυστηριώδης, ὅσον ἡ χρῆσις αὐτῆς σήμερον πολῦτιμος και ἀναγκαῖα και εἰς τὰς μᾶλλον ἀφ' ἡμῶν ἀπομεικρυμένας χώρας, ἔτι και ὅταν ἦτο ἡ παραγωγὴ αὐτῆς σχεδὸν μηδαμινὴ και λίαν περιορισμένη. Ὅτι υπερβέβαιον, ὁ κορινθιακὸς καρπὸς οὐ

μονον ἦτο ἀγνωστος εἰς τοὺς ἀρχαίους, ἀλλὰ και ἐννία ἢ δέκα αἰῶνας μετὰ Χριστὸν ἄγνωστος πρὸς ἡμᾶς και τὴν Εὐρώπην, παρακατιῶν θέλω ἀποδείξει.

Β'.

Εἶναι προῦδον αὐτόχθον ἡ σταφίς;

Εἰσάπαξ παραδεχθέντες, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἠγνόουν τὸν σταφιδοκαρπὸν, ὅτι δὲ οὗτος ἐποίησε τὴν ἐμφάνισιν του κατὰ πρῶτον ἐν τῇ μεσαιῶνι, δὲν δυνάμεθα ἢ να καταφύγωμεν εἰς τὰ αὐθεντικὰ συγγράμματα τῶν σπουδαιοτέρων περιηγητῶν και βοτανολόγων τῶν πρὸ τεσσάρων αἰώνων διατετραχόντων τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, Συρίαν, Ἀραβίαν, Μεσοποταμίαν, Περσίαν, Ἰνδίας, Κίναν και ἄλλα μέρη τῆς Ἀσίας, καθὼς και τοὺς περιηγητὰς τοὺς διατρέχοντας τὴν βορεῖον και δυτικὴν Ἀφρικὴν, ἐπίσης τὴν Ἀδυσινίαν, Δαρφούρ, Μπουρνού, Σουδάν καθὼς και τοὺς σημερινούς τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς, τοὺς περιγράφοντας, λέγω περιηγητὰς, και τὰ ἔσχατα προϊόντα, φῖτα και βότανα τῶν ἀχανῶν αὐτῶν χωρῶν. Ἐὰν ἡ σταφίς δὲν μνημονεύεται ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν, ἐὰν οὗτοι δὲν εὗρον ἵχνος αὐτῆς ἀλλαχοῦ, ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, τότε εἶναι προῦδον αὐτόχθον και πρέπει να ἐξετάσωμεν τὰ αἷτια τῆς παραγωγῆς του.

Ἐρχεται ὁ σταφιδοκαρπὸς ἐκ τῆς Ἀσίας;

Ἀρχομαι ἐξ ἐνός τῶν διασημοτέρων, ἀν ὅχι τῶν ἀρχαιοτέρων περιηγητῶν τῆς Ἀσίας, ὠφελούμενος ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ξενοφῶντος. Ἐκ τοῦ Ἰωάννου Βαπτιστοῦ Ταβερνιέ, ὅστις ἔκαμε διάφορα ταξίδια εἰς τὴν Τουρκίαν, Περσίαν και Ἰνδίας μέχρι τοῦ 1670, ὅστις ἐπεσκέφθη τὴν ἐποχὴν ταύτην τὴν Κόρινθον και Πάτρας, τὰς πρώτας ἡμῶν σήμερον παραγωγικάς χώρας τῆς σταφίδος.

Ὁ κ. Ταβερνιέ λέγει (Βιβλίον 4. σελ. 144) α' Ἡ Ἀρμενία, Μιγγριλία, Γεωργία και Μηδεῖα ἀφθονοῦν ἀμπελώνων. Εἰς τὴν Σχιρὰ τῆς Περσίας ἔχουν εἶδος οἶνου κατασκευαζομένου ἐκ βοτρυῶν Κιχμισχὲ ἢ Κιτζμισχὲ καλουμένων, οἷτινες δὲν ἔχουν πυρήνας. Ὁ οἶνος οὗτος εἶναι γλυκὺς και δυνατός». Οἱ βότρυς τοῦ Κιχμισχὲ δὲν εἶναι βεβαίως οἱ τοῦ σταφιδοκαρποῦ, διότι εἰς ἕτερον τοῦ συγγράμματός του μέρος λέγει ὅτι εἶναι λευκαὶ, μολονότι δὲν διμυλεῖ περὶ τοῦ μεγέθους τῶν. Ἀναντιρρήτως οἱ βότρυς οὗτοι εἶναι οἱ πρόγονοι τῆς σουλτανίνας τῆς σταφίδος τῆς Σμύρνης, ἥτις δὲν ἔχει πυρήνας και εἶναι λευκή. Περιγράφων ὁ κ. Ταβερνιέ τὰ προϊόντα τῶν ἄλλων ἐπικρατειῶν, τὰς ὁποίας ἐπεσκέφθη, οὐδαμοῦ μνημονεύει ὅτι εὗρε τὴν ἡμετέραν κορινθιακὴν σταφίδα, διότι ἐὰν εὗρισκεν αὐτὴν εἰς ἄλλας γὰρας, γνωρίζων αὐτὴν, ἀναποφεύκτως ἤθελε τὴν μνημονεύσει, διότι ἐπισκεφθεὶς τὰς Ἀθήνας, Κόρινθον και Πάτρας, λέγει (σελίς 111): α' Ἡ Κόρινθος ἐξάγει μεγάλαν ποσότητα κορινθιακῆς σταφίδος. Ἐπίσης και αἱ Πάτραι. Τοῦτο εἶναι τὸ μόνον ἐμπόριον τῶν δύο αὐτῶν μερῶν. Ἀρα, ἡ σταφίς δὲν ὑπῆρχεν οὔτε κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα ἐν Ἀσίᾳ.

Ἐτερος πλούσιος και πολυμαθὴς περιηγητὴς τοῦ 1619 εἶναι ὁ ρωμαῖος εὐπατρίδης Πέτρος Δελλά-

Βάλλε, γράψας εἰς ἑκτὼ τόμους τὰς περιηγήσεις του εἰς τὴν τότε Τουρκίαν, Αἴγυπτον, Παλαιστίνην, Περσίαν καὶ Ἰνδία. Οὗτος μάλιστα, νυμφευθεὶς εἰς Μεσοποταμίαν τὴν ἀπαθνατισθεῖσαν παρ' αὐτοῦ μεγάλην καλλονὴν Μακκῆ, διέμεινε πολλὰ ἔτη εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα. Οἰκλὼν περὶ τῆς μέθης τῶν Περσῶν καὶ τοῦ βασιλέως των, εἰς τὸν 3ον, 4ον καὶ 5ον τόμον λέγει, ὅτι τὰ οἰνοπνεύματα εἶναι κοινὰ εἰς τοὺς Περσας ὡς εἰς τοὺς Γερμανοὺς (τομ. 4ος σελ. 340), οὐδὲν δὲ ἀναφέρει περὶ τῆς κορινθιακῆς σταφίδος, μολονότι δίδει περιγραφὰς τῶν ἀμπελώνων οὓς διῆλθεν.

IV.

Πόθεν ἡ ἀρχικὴ σημασία κουρραντιᾶ ἢ κορραντιᾶ.

Ἐν ᾧ οὐτε μνησάν ποιουμένην παρ' αὐτῶν καὶ ἄλων ὁμοιοβάθμων αὐθεντικῶν ταξειδιωτῶν εὕρισκω τῆς φυτείας τῆς κορινθιακῆς σταφίδος ἐν Ἀσίᾳ, αἴφνης εἰς τὸν Ὀλλανδὸν βοτανολόγον δόκτορα Λεονάρδον Ρωγὼλφ (Rauwolf) περιηγητὴν τοῦ 1573 τῆς Τριπόλεως, Αἰγύπτου, Συρίας, Παλαιστίνης, Ἀρμενίας, Μεσοποταμίας, Ἀσσυρίας, Χαλδικίας, εὕρισκω τὰς ἐπομένους περιέρχους λέξεις. (Μέρος πρῶτον σελ. 48). «Ἐγγὺς τοῦ Χαλεπίου τῆς Συρίας ὑπάρχουν διάφοροι μύρτοι φέροντες καρποὺς στρογγύλους καὶ ὄχι μεγαλειτέρους τῶν ἡμετέρων ὀσπρίων, εἶναι ἐξαιρετοὶ εἰς τὴν γεῦσιν, μένουν δὲ χλωροὶ διὰ μακρὸν χρόνον, ἀλλὰ δὲν εὗρον μεταξὺ αὐτῶν εἰμὴ πολλὰ ὀλίγα φραγκοστάφυλα (Coosberris) καὶ κουρραντιᾶ (Currants)

Ἀλλ' ἡ λέξις Currants ἀγγλιστὶ σημαίνει πάντοτε τὴν κορινθιακὴν σταφίδα; Ὅχι βέβαια! Οἱ Ἀγγλοὶ περιηγηταὶ ἀληθῶς καλοῦσι τὴν κουρραντιᾶ τὴν κορινθιακὴν σταφίδα, ἀλλ' ἡ λέξις δὲν παράγεται ἀπὸ τὸ Κόρινθος, ὡς οἱ Γάλλοι ὑπέλαβον αὐτὴν καὶ μετέφρασαν αὐτὴν «Σταφὶς Κορίνθου». Ἡ λέξις εἶναι πρωτότυπος, ἐκφράζουσα πᾶν εἶδος τοῦ ποικίλου γένους τῶν φραγκοσταφυλῶν. Πρὸς τοῦτο οὐδεμίαν ἀμφιβολία, διότι ἡ νέα βασιλικὴ ἐγκυκλοπαιδεῖα τῶν τεχνῶν, ἐπιστημῶν καὶ ἐτοιμολογίας τῆς Ἀγγλίας, ἐκδοθεῖσα ἐπὶ Βασιλέως Γεωργίου Γ' καὶ πρὸς αὐτὸν ἀφιερωμένη, λέγει (τόμος Α' σελ. 639) «Curran ἢ Currant εἰς τὴν βοτανικὴν εἶναι δένδριον (shrub) οὐκ ὄντινος ὁ φλοιὸς εἶναι καστανόχρους τὰ δὲ φύλλα ὡς καὶ τῆς ἀμπέλου, μικρότερα ὅμως, βαθέως πρασίνου χρώματος, κεκαλυμμένα ὑπὸ χνοὸς εἰς τὸ ὑποκάτω αὐτῶν μέρος. Ὁ καρπὸς των εἶναι σφαιροειδής, εἶναι λευκὸς καὶ μέλας· ὁ μέλας (black currants), εἶναι σταφὶς ἀηδὴς εἰς τὴν γεῦσιν. Ἐξ ἀμφοτέρων κατασκευάζεται ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ νόθον κονιάκ (brandy) τῶν Γάλλων καὶ διάφορα ἐλκρὰ ποτὰ, δι' ὧν δροσίζονται καὶ ἰσχυροποιεῖται ὁ στόμαχος καὶ βοηθεῖται ἡ πψίς· ὁμοίως κατασκευάζεται πολτὸν (pellets) τὸ ὁποῖον εἶναι ἄριστον διὰ τὰς φλογώσεις τοῦ λάρυγγος. Τὰ διάφορα εἶδη αὐτῶν εὐδοκιμοῦσιν ἐν Ἀγγλίᾳ, φυτευόμενα ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον μέχρι τοῦ Μαρτίου, ἐκτὸς τούτου βλαστάνουσιν εἰς οἶον δὴποτε ἐδαφος καὶ θέσιν».

Ἐκ τῶν λόγων τούτων λοιπὸν τῆς νέας βασιλικῆς ἐγκυκλοπαιδεῖας καταφαίνεται, ὅτι τοῦ βοτανολόγου Λεονάρδου Ρωγὼλφ ἡ λέξις κουρραντιᾶ (Currants) τὴν ὁποίαν πρὸ τοῦ 1821 καὶ μέχρι σήμερον μετεχειρίζομεθα ὅπως ὀνομάζωμεν τὸν σταφιδοκαρπὸν, δὲν ἀποβλέπει τὴν κορινθιακὴν σταφίδα ἣν ὁ ταξειδιώτης Οὐίλλερ καλῶς ἐχαρκτήρισε πρὸς διάκρισιν κουρραντοστάφυλλο (Curant grape).

Ἀλλὰ καὶ ἡ εἰρημένη ἐγκυκλοπαιδεῖα, ὕστερον τῆς λέξεως Currants μνημονεῖ τὸν σταφιδοκαρπὸν διὰ τῆς λέξεως ἐπίσης Currants, ἄνευ διαφορᾶς εἰς τὴν γραφὴν· προσθέτει μόνον, ὅτι εἰσάγονται ἐκ τῆς Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡ ἐγκυκλοπαιδεῖα αὕτη οὐ μόνον διασαφίζει πρὸς ἡμᾶς ὅτι ἡ λέξις τοῦ κ. Ρωγὼλφ δὲν ἀπεβλέπει τὸν ἡμέτερον καρπὸν, ὅπερ ἐπιβεβαίωτο, ὅτι ἡ σταφὶς δὲν εἶναι ἀσιανὸν προϊόν, ἀλλὰ λύει καὶ ἕτερον σπουδαῖον ζήτημα, περὶ τοῦ ὁποίου ἤδη ἀνέφερον, ὅτι οἱ Γάλλοι μετέφρασαν εἰς τοὺς ἀρχαίους τούτους χρόνους τοῦ σκότους τὴν λέξιν κουρραντιᾶ «Σταφίδα τῆς Κορίνθου», ὄχι διότι τὴν ἡγόραζον εἰς Κόρινθον καὶ μετέφερον κατ' εὐθείαν ἐκ Κορίνθου εἰς Μασσαλίαν, διότι οἱ Γάλλοι μόνον ἐκ Ζακύνθου τότε τὴν εἰσήγον εἰς Γαλλίαν.

Οἱ Ἀγγλοὶ ἔχουν, λέγει ἡ αὐτὴ ἐγκυκλοπαιδεῖα, καὶ εἰς Ζάκυνθον πρακτορεῖον διὰ τὴν φόρτωσιν τῆς, διότι ἡ Ζάκυνθος ἐτησίως σχηματίζει πέντε ἢ ἑξ ἡφορτία καὶ ἡ Κεφαλληνία τρία ἢ τέσσαρα, αἱ δὲ ἐπίλοιποι νῆσοι ἐν. Δύο ἢ τρεῖς Ὀλλανδοὶ ἐμπορεῖονται αὐτὴν καὶ εἰς Γάλλος, τῶν Ἀγγλῶν ἀναλισκόντων ἐξ ἑσθῆς τὸ ποσὸν τῶν Ὀλλανδῶν καὶ Γάλλων ὁμοῦ. Οἱ Ζακύνθιοι ὀλίγον γνωρίζουν ὁποῖαν χρῆσιν ποιοῦμεν ἐν Ἀγγλίᾳ, πιστεύουν δὲ, ὅτι τὴν μεταχειρίζομεθα εἰς τὴν βαφὴν τῶν ὑφασμάτων».

Ἐπειδὴ ὡς παρακατιῶν ἀποδεικνύω, διὰ τοῦ Ἀγγλοῦ περιηγητοῦ Σάνδην, ἡ σταφὶς οὔτε τὸ 1610 ὑπῆρχεν εἰς Κόρινθον, ὅπως οἱ Γάλλοι μεταφέροντες αὐτὴν ἐκ Κορίνθου τὴν βαπτίσουν κορινθιακὴν, ἀλλὰ μόνον εἰς Ζάκυνθον, Κεφαλληνίαν, Πάτρας, Μεσολόγγιον καὶ τὴν τότε Γλαρέντζα, οὐδὲν σαφέστερον ὅτι οἱ Γάλλοι μετέφρασαν ἐσφαλμένως τὸ Currants κορινθιακὴν, διότι τότε, οὔτε ὁ κόλπος τῆς Κορίνθου ὀνομάζετο Κορινθιακὸς ἀλλὰ τῆς Λεπάντου. (ἀκολουθεῖ)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΕΞΕΝΟΣ

Η ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΓΑΣΝΑΙΑ ΠΟΛΙΑΝΑΣ

(ὑπὸ τοῦ κόμητος Λέοντος Τελοστέ.)

(Συνέχεια)

Πάντες συγκατετίθησαν, καὶ περὶ τὴν τετάρτην ὥραν διηυθύνθημεν πρὸς τὸ δάσος. Ἐν παιδίον εὐρωστος κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον θὰ ὀνομάζω Σέμκα· ἐν παιδίον δωδεκαετὲς περίπου,